

# REDACTIONEEL

## WATER GOVERNANCE; WAY TO GO?!

*Lida Schelwald-van der Kley*



■ **Om maar meteen met de deur in huis te vallen;** ik ga ermee stoppen. Dit wordt mijn laatste redactioneel. Na drie jaar met veel plezier en genoegen als hoofdredacteur van dit mooie blad te hebben gewerkt, vond ik het een mooi moment om het stokje over te dragen. Daarover zo meer, eerst neem ik u graag mee naar de inhoud van dit speciale themanummer.

**Deze editie van Water Governance staat** namelijk geheel in het teken van een blik van buiten op het Nederlandse waterbeheer. Wat waren we als aanwezigen trots toen Yves Leterme op 17 maart jl. het OESO-rapport over het Nederlandse waterbeheer overhandigde aan de Minister. Op uiterst aimabele wijze, zoals alleen een Vlaming dat kan, sprak hij zijn complimenten en waardering uit voor het Nederlandse waterbeheer en gaf hij ons een 8 ½ als rapportcijfer. Het klonk allemaal ‘als muziek in de oren’. Okay, geen 10, maar we beseffen dat we nu niet en nooit, zelfgenoegzaam achterover kunnen gaan zitten. Goed waterbeheer vraagt, zeker in ons laaggelegen land, voortdurende aandacht en investering. En alhoewel de OESO Nederland als mondiale referentie ziet op het gebied van waterbeheer, is men toch kritisch op een aantal punten. Bijvoorbeeld als het gaat om het lage waterbewustzijn, zeker in relatie tot de houdbaarheid en toekomstbestendigheid van het financieringsstelsel. Ook is men kritisch ten aanzien van de lage ambitie van Nederland op waterkwaliteit. Nog genoeg uitdagingen en werk aan de winkel dus. Herman Havekes en Maarten Hofstra zijn erin geslaagd voor u een heldere samenvatting van het omvangrijke OESO-rapport, dat bijna 300 pagina’s telt, te maken.

**Het OESO-rapport zelf is goed ontvangen.** Dit blijkt ook uit de reflecties van de belangrijkste stakeholders, die we in de rubriek Spraakwater hebben

opgenomen. Kwalificaties die eruit springen zijn ‘tevredenheid’, ‘trots’, ‘waardering’ en men noemt het zelfs ‘een verademing’. Als je de reacties naast elkaar legt valt het op dat de vertegenwoordigers van de koepels IPO, Unie van Waterschappen en VNG opvallend eensgezind zijn in hun reactie. Alle drie onderschrijven ze het gebrek aan waterbewustzijn in Nederland als een wezenlijk punt, waar gezamenlijk de schouders onder gezet moet worden. De Unie van Waterschappen geeft aan dat dit vooral voor het stedelijk gebied geldt. De VNG ziet hier voor zichzelf een belangrijke rol weggelegd, gezien de interactie en communicatie van gemeentes met de burger op diverse terreinen. Het raakt ook de betalingsbereidheid van burgers voor waterbeheer en de koepels zien de nodige uitdagingen op dit vlak. Maar ook als het gaat om het versterken van de relatie tussen water, ruimtelijke ordening en landgebruik of het verbeteren van de waterkwaliteit ziet men een gezamenlijke verantwoordelijkheid, zeker richting de burger. Er klinkt zelfs een expliciete oproep aan elkaar om als lokale en regionale overheden over de ‘eigen grenzen’ te kijken en samen de gestelde uitdagingen op te pakken.

**Het meest uitgesproken in hun reacties zijn,** wellicht niet verrassend, de belangenorganisaties LTO, VEMW, VEWIN en Water Natuurlijk. Vooral op het punt van waterkwaliteit neemt men stevige standpunten in. Zo geeft LTO aan dat er al veel is gedaan en voelt men niets voor nieuwe heffingen voor waterkwaliteit of waterkwantiteit, hierbij ook wijzend op de internationale concurrentiepositie van de landbouw. Op dit punt vinden ze een medestander in de VEMW, die het instellen van een nieuwe waterheffing stellig afschrijft, eveneens gezien de concurrentiepositie van bedrijven. VEWIN en Water Natuurlijk redeneren juist de andere kant op. Beiden wijzen op de

noodzaak van het introduceren van prikkels in het bekostigingssysteem om de waterkwaliteit te verbeteren. VEWIN propageert preventie en een aanpak bij de bron, met als leidend principe ‘de vervuiler betaalt’. Dit zou ons watersysteem niet alleen ‘fit’ maar ook ‘fair for the future’ maken, aldus de VEWIN. Ook Water Natuurlijk vraagt zich af of de kostenverdeling van ons waterbeheer nu wel eerlijk is. Op een extra onafhankelijke toezichthouder zit geen van alle instanties te wachten, met uitzondering van de VEMW, die vindt dat het toezicht te wensen over laat. Er valt nog veel meer over te zeggen, maar ik nodig u graag uit om zelf de reflecties te lezen en uw eigen analyse te maken.

**Vanuit het buitenland is er overigens al jaren** veel belangstelling voor de wijze waarop we in Nederland het waterbeheer geregeld hebben. De Nederlandse waterschappen zetten als ‘Dutch Water Authorities’ de vensters naar het buitenland inmiddels gezamenlijk wijd open, zoals u ook kunt lezen in het podiumverhaal van Gerard Doornbos.

**Persoonlijk ben ik van mening dat de** watercrisis wereldwijd vooral een governance crisis is. Er valt nog een wereld te winnen op dit vlak, waarbij elementen uit ons Nederlandse water governance model, zoals de onafhankelijke financiering, zeker het verschil kunnen maken. Goede water governance kan een cruciale bijdrage leveren aan economische ontwikkeling van landen en regio’s. Of het nu gaat om maatschappelijke vraagstukken als voedselzekerheid, energievoorziening of gezondheidszorg: waterbeheer speelt een spilfunctie. Het gaat mijns inziens om het verbinden van het thema water met deze, vaak meer politiek prioritaire thema’s. Dit vraagt ook om het leggen van verbindingen tussen verantwoordelijke personen, tussen sectoren en tussen landen in het kader

van integraal stroomgebiedbeheer. Daar blijf ik me graag (inter)nationaal voor inzetten.

**Om meer ruimte voor mijn werk en ambities** op dit vlak te maken, heb ik besloten het stokje over te dragen. Ik kijk met gepaste trots terug op hetgeen we als redactie, samen met de auteurs met en voor u als lezer, bereikt hebben. Water governance is niet langer een vaag begrip en we hebben een veelvoud aan lezenswaardige en opiniërende artikelen gepubliceerd. Het aantal abonnees is gestaag gegroeid en potentiële auteurs weten ons te vinden. Trots ben ik dan ook op onze redactie, die met tomeloze inzet en deskundigheid van iedere editie weer een interessant nummer weet te maken. Genoten heb ik ook van het voorzitten van de redactievergaderingen, waarbij we soms stevige inhoudelijke discussies voerden en daarmee onze eigen bijdrage aan het debat over water governance leverden. Ik zal dit alles nog gaan missen!

**Mijn opvolger is nog niet bekend; daar wordt** nog naarstig naar gezocht. U kent het wel; het schaaft met de vijf poten... Op het middagsymposium over water governance 2.0, dat we net na de zomer (precieze datum volgt nog) organiseren en waar u als lezer van harte voor bent uitgenodigd, zal de naam ongetwijfeld bekend worden gemaakt. We willen het dan vooral ook met u hebben over de toekomstige waarde van water governance 2.0, mede in relatie tot de opgaven zoals die in de OESO-studie zijn benoemd. Welke kant gaan we met het waterbeheer op? Dan is het voor mij nu echt tijd om te stoppen en u als lezer te bedanken en gedag te zeggen. Ik hoop u op het symposium en in de toekomst nog tegen te komen! ■

Namens de redactie,  
*Lida Schelwald-van der Kley*,  
Hoofdredacteur Water Governance